

سیاست‌گذاری‌های شهری بر اسکان غیررسمی



سیدحسین هاشمی نسب
دکتر مرتضی پورزارع

سرشناسه: هاشمی نسب، سیدحسین، ۱۳۶۸
عنوان و نام پدیدآور: سیاست‌گذاری‌های شهری بر اسکان غیررسمی / سیدحسین هاشمی نسب،
مرتضی پورزارع.

مشخصات نشر: تهران: دارالفنون، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۱۴۲ ص.

شابک: ۸-۷۶-۸۱۷۱-۶۰۰-۹۷۸: ۱۵۰۰۰۰ ریال.

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه: [۱۳۷] - ۱۴۲.

موضوع: حومه‌نشینی و حاشیه‌نشینی -- ایران -- نمونه پژوهی

Suburban life -- Iran -- Case studies

موضوع: سیاست مسکن -- ایران -- نمونه‌پژوهی

Housing policy -- Iran -- Case studies

شناسه افزوده: پورزارع، مرتضی، ۱۳۶۱

رده‌بندی کنگره: ۷۱۱.۰۷ / ۳۵۲ HT

رده‌بندی دیویی: ۳۰۷/۷۲۰۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۵۳۰۸۲۹۸



نام کتاب: سیاست‌گذاری‌های شهری بر اسکان غیر رسمی

مؤلفین: سیدحسین هاشمی نسب - دکتر مرتضی پورزارع

ناشر: دارالفنون

مدیر هنری: فرزانه دلبری

چاپ و صحافی: مجتمع چاپ اول

شابک: ۸-۷۶-۸۱۷۱-۶۰۰-۹۷۸

نوبت چاپ: اول - شهریورماه ۱۳۹۷

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

* حق چاپ این اثر، برای مؤلفین محفوظ است *

* دفتر مرکزی: تهران، خیابان ۱۲ فروردین، کوچه بهشت آیین، پلاک ۳۴، انتشارات دارالفنون *

www.DFNashr.ir

فهرست مطالب

فصل اول: درآمدی بر اسکان غیر رسمی

۱.....	مقدمه
۴.....	مفاهیم واژه‌ها
۴.....	اسکان غیر رسمی
۵.....	حاشیه‌نشینی
۶.....	حاشیه‌نشین
۱۰.....	محلات فقیرنشین
۱۰.....	سکونتگاه‌های غیررسمی
۱۰.....	تاریخچه

فصل دوم: نظریه‌های شکل‌گیری اسکان غیر رسمی (دیدگاه‌های مسئله‌گرا)

۱۵.....	مقدمه
۱۶.....	نظریه‌ها و دیدگاه‌های شکل‌گیری اسکان غیر رسمی و سکونتگاه‌های حاشیه‌ای
۱۶.....	دیدگاه‌های مسئله‌گرا
۱۷.....	دیدگاه اکولوژی (بوم‌شناختی)
۱۹.....	دیدگاه مبتنی بر قدرت، سازمان و مدیریت اجتماعی
۲۱.....	دیدگاه نابرابری
۲۲.....	دور تسلسل فقر و حاشیه‌نشینی
۲۳.....	نظریات مهاجرت
۲۳.....	نظریه مهاجرتی مایکل تودارو (۱۹۷۵)
۲۴.....	دیدگاه کارکردگرایان در خصوص علت حاشیه‌نشینی
۲۵.....	نظریه جاذب و دافعه راونشتاین
۲۶.....	نظریه عوامل میانی اورت اس. لی
۳۰.....	تئوری میشل
۳۱.....	نظریات زی‌موپ و استافر
۳۱.....	نظریه لاوری و راجز
۳۲.....	نظریات اسکوتز و شاستاد
۳۲.....	نظریه الگوی اقتصاد دو بخشی توسعه
۳۳.....	مدل سرمایه‌گذاری انسانی، هزینه و فایده
۳۴.....	مدل شبکه‌ای

۳۵.....	مدل رفتاری.....
۳۶.....	نظریه محرومیت نسبی.....
۳۷.....	حاشیه‌نشینی و جرم.....
۳۷.....	نظریه دورکیم.....
۳۷.....	مکتب محیط اجتماعی و فرهنگی.....
۳۸.....	نظریه ادوین ساترلند.....
۳۸.....	نظریه مرتن.....
۳۸.....	تحقیقات مرکز جرم‌شناسی و کرسون پاریس.....
۳۹.....	دیدگاه نیازهای اساسی.....

فصل سوم: دیدگاه‌ها و مدل‌های شکل‌گیری اسکان غیر رسمی (دیدگاه‌های ساختارگرا)

۴۱.....	دیدگاه‌های ساختارگرا.....
۴۲.....	دیدگاه لیبرالی.....
۴۶.....	دیدگاه رادیکال.....
۴۹.....	دیدگاه اقتصاد سیاسی فضا.....
۵۲.....	دیدگاه وابستگی.....
۵۸.....	دیدگاه سیستمی.....

فصل چهارم: راهبردهای ساماندهی اسکان غیر رسمی

۶۳.....	نظریات و راهبردهای ساماندهی سکونتگاه‌های حاشیه‌نشین و غیر رسمی.....
۶۳.....	دیدگاه تخریب و برخورد قهرآمیز.....
۶۴.....	برنامه خانه‌سازی اجتماعی.....
۶۵.....	دیدگاه تخریب و بازسازی.....
۶۵.....	دیدگاه خنثی و منفعل.....
۶۶.....	دیدگاه اصلاح طلب.....

فصل پنجم: سیاست‌گذاری‌های اسکان غیر رسمی

۷۳.....	سیاست‌های دولت‌ها در ساماندهی اسکان غیر رسمی.....
۷۳.....	الف- سیاست‌های جهانی.....
۷۵.....	ب- سیاست‌های دولت ایران در ساماندهی اسکان غیر رسمی.....
۷۶.....	سیاست‌های کالبدی در ساماندهی اسکان غیر رسمی (در دوره پهلوی، از سال ۱۳۴۷ به بعد).....
۷۶.....	سیاست حمایتی در قالب تعاونی‌های مسکن (اوایل پیروزی انقلاب اسلامی).....
۷۶.....	سیاست زمین شهری (اوایل پیروزی انقلاب اسلامی).....

سیاست‌های نظارتی به منظور بهبود اسکان غیر رسمی (پس از جنگ تحمیلی).....	۷۷
سیاست ایجاد شهرهای جدید (دوران سازندگی).....	۷۸
سیاست بهسازی سکونتگاه‌های غیر رسمی (مقارن با تأسیس سازمان عمران و بهسازی شهری).....	۷۸
سیاست توانمندسازی.....	۷۹
تیپ‌شناسی سکونتگاه‌های حاشیه‌ای.....	۸۳
انواع سکونتگاه‌های حاشیه‌ای بر اساس نوع مسکن.....	۸۳
استقرار و نحوه قرارگیری مساکن غیر رسمی.....	۸۴
اشکال مختلف تصرف و مالکیت زمین در سکونتگاه‌های غیر رسمی.....	۸۵
الگوهای معماری و ساخت مسکن غیر رسمی.....	۸۶

فصل ششم: مطالعه موردی؛ منطقه ۵ شهر تهران

مقدمه.....	۸۷
بیان مسئله.....	۸۹
سوالات تحقیق.....	۹۰
فرضیات تحقیق.....	۹۰
اهمیت و ضرورت تحقیق.....	۹۱
اهداف تحقیق.....	۹۱
محدوده مورد مطالعه.....	۹۲
تحقیقات پیشین.....	۹۵
روش اجرایی تحقیق، مواد و روش‌ها.....	۱۰۴
جامعه آماری.....	۱۰۴
نمونه آماری.....	۱۰۵
روش تحقیق.....	۱۰۵
ابزار جمع‌آوری داده‌ها.....	۱۰۶
روایی پرسشنامه محقق ساخته.....	۱۰۶
روایی پرسشنامه محقق ساخته.....	۱۰۷
روش تجزیه و تحلیل داده‌ها.....	۱۰۷
یافته‌های تحقیق.....	۱۱۱
توصیف ویژگی‌های جغرافیایی منطقه مورد مطالعه.....	۱۱۱
موقعیت منطقه در شهر تهران.....	۱۱۱
شاخص‌های جمعیتی منطقه ۵ شهر تهران.....	۱۱۴
موقعیت ناحیه ۳ در منطقه ۵ شهرداری تهران.....	۱۱۴
معرفی اجمالی محلات ناحیه ۳ در منطقه ۵ شهرداری تهران.....	۱۱۶

۱۲۱		مشخصات جمعیت شناختی محلات واقع در محدوده اسکان غیر رسمی
۱۲۵		مشخصات فردی و سازمانی پاسخ‌دهندگان
۱۲۶		شاخص‌های آمار توصیفی متغیرهای تحقیق
۱۲۷		ارزیابی و آزمون فرضیه‌ها
۱۲۸		نتیجه‌گیری
۱۳۰		پیشنهادهای

۱۳۳		پیوست
۱۳۷		منابع و مآخذ